

Brzeg miasto, które opowiada historię

1. Zamkowa 10
2. Sukiennice 5
3. Rynek 2
4. Rynek 5
5. Rynek 18
6. Jabłkowa 5
7. Jabłkowa 7
8. Jabłkowa 6
9. Staromiejska 5
10. Staromiejska 6
11. Chopina 1
12. Długa 61
13. Staromiejska 13
14. Armii Krajowej 2
15. Armii Krajowej 22
16. Jana Pawła II 18
17. Jana Pawła II 3
18. Piastowska 4
19. Stare Koszary 1-5

Odwiedź nas
na stronie

BRZEG
45-064 Opole
biuro: ul. Dąmrowska 4/2 (VI piętro),
49-313 Lubusza
siedzibę: ul. Brzeska 35.

Partnerzy:

Warto być z nami
Fundacja "Do dzieła"
siedzibę: ul. Brzeska 35,
49-313 Lubusza
biuro: ul. Dąmrowska 4/2 (VI piętro),
45-064 Opole

Zostań częścią naszych działań

Mapa „Kamienice z duszą” powstała dzięki pracy wolontariuszy dla dziedzictwa, którzy z pasją wybrali, opisali i udokumentowali brzeskie kamienice, by ocalić je w pamięci i pokazać ich wyjątkową wartość. Do naszego zespołu może dołączyć każdy, kto chce dzielić na rzecz dziedzictwa i poznawać historię swojego miasta. Razem możemy odkrywać kolejne miejsca i historie – bo dziedzictwo żyje wtedy, gdy je wspólnie pielęgnujemy.

Kamienice z duszą

Historia zapisana w murach – czytaj ją z nami

Brzeg kryje w sobie niezwykle skarby – kamienice, wille, ciekawe obiekty użytkowe, które od wieków współtworzą jego krajobraz i opowiadają historie dawnych mieszkańców. Każda z nich ma duszę, zaklętą w detalach architektonicznych, w śladach codzienności i w pamięci miasta.

Mapa, którą trzymasz w rękach, powstała po to, by odkrywać na nowo piękno brzeskich kamienic i zachęcić do uważniejszego spojrzenia na to, co miją się na co dzień w drodze do pracy czy szkoły. Zapraszamy do wspólnej podróży po mieście – szlakiem budynków, które mówią więcej, niż mogłoby się wydawać.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Instytutu Dziedzictwa – Wspólnie dla dziedzictwa.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Narodowy
Instytut
Dziedzictwa

Fundacja
Do dzieła

1 ul. Zamkowa 10

Apteka "Pod Lwami" – dom sprawiedliwego aptekarza

Ta wyjątkowa kamienica z 1621 roku mieściła najstarszą brzeską aptekę! Gerhard von Halen, szanowany aptekarz z północnych Niemiec, ozdobił fasadę dwoma lwami, herbem miasta i łacińską inskrypcją "Fidus in perpetuum benedicetur" – "Sprawiedliwi będą zawsze błogosławieni".

Elewację zdobiły też kwiaty na błękitnym tle nawiązujące do herbu rodziny i inicjały właściciela GVH. Kamienica przetrwała wieki, aż do zniszczenia w II wojnie światowej. Odbudowano ją w Rynku jako piękny hołd dla dawnego charakteru Brzegu!

2 ul. Sukiennice 5

Dawne sukiennice – gotycka niespodzianka

Ten dawny kram handlowy ukrywał gotycką tajemnicę! W 2001 roku odkryto wspartą średniowieczną elewację ze ślepymi oknami – sprytnym zastępstwem dla prawdziwych, gdy brakowało środków.

Dzisiaj widać fascynujący efekt "okien w oknach" – nowe nie pasują do starych nisz! Zwróć uwagę na gotycki fryz z maswerkiem.

3 ul. Rynek 2

Kamienica z malowanymi oknami – gotycka zagadka

XIV-wieczna kamienica kryje sprytny trik architektoniczny! Gdy zabrakło pieniędzy na prawdziwe okna, namalowano... ślepe! Po prawej widać gotyckie okno z maswerkiem, jakby z katedry.

Ceglany pas i "schodki" na górze to ślady pierwotnego kształtu budynku. Małe oszustwo – z daleka wydawało się, że ktoś zaraz odsłoni żaluzję!

4 ul. Rynek 5

"Czarna Kamienica" – gdzie pracowała zuchwała dziewczka

Czy wiesz, że ta kamienica z 1900 roku kryje legendę sprzed wieków? W 1704 roku mieszkała tu dziewczyna, która przewyższała odwagą niejednego mężczyznę! Gdy brzeski kat kazał jej przynieść rękawice z szubienicy, pognąta tam nocą bez wahania.

Na miejscu znalazła nie tylko rękawice, ale i konia rabusiów oraz ich skarb! Uciekając przed bandytami, dotarła do miasta i jeszcze złapała ich hersztów w piwnicy winiarni. Nad wejściem wisiał obraz Zuzanny galopującej na siwku z napisem: "Die dreiste Magd hat viel gewagt" – "Zuchwała dziewczka na wiele się odważyła".

5 ul. Rynek 18

Apteka "Pod Lwami" – dom sprawiedliwego aptekarza

W tej kamienicy z 1621 roku mieściła się najstarsza brzeska apteka! Właściciel Gerhard von Halen przybył z północnych Niemiec i ozdobił fasadę dwoma lwami, (niestety już ich dziś nie zobaczymy), herbem i łacińską inskrypcją "Sprawiedliwi będą zawsze błogosławieni".

6 ul. Jabłkowa 5

Kamienica Kreyera – barokowa perła z Wiednia

Ta XVI-wieczna kamienica w 1715 roku zyskała spektakularną barokową metamorfozę. Kreyer, właściciel tego budynku, inspirowany podróżami do Wiednia, ozdobił ją bogatymi chrześcijańskimi ornamentami, manifestując swoją katolicką wiarę. Przez 300 lat żaden właściciel nie odważył się zmienić tej wyjątkowej fasady! To prawdziwy skarb barokowej sztuki w sercu Brzegu.

7 ul. Jabłkowa 7

Kamienica przy ul. Jabłkowej – polemika w murze

Na fasadzie pojawił się kielich – symbol protestantyzmu, w kontrze do katolickiej dekoracji sąsiedniej kamienicy Kreyera. Dawniej widniała tu także maska diabła, „odpowiedź” na anioły obok. Sama ulica nazwę zawdzięcza handlowi owocami.

8 ul. Jabłkowa 6

Najstarszy dom w Brzegu

Ten niezwykły budynek z XIII wieku to pierwotnie wolnostojąca wieża mieszkalno-obronna. Zachowały się tu fragmenty średniowiecznych murów o grubości 2 metrów, ceglana piwnica, parter i piętro. Wąskie okienka strzelnicze i otwór latrynowy przypominają o jego dawnej funkcji obronnej i codziennym życiu sprzed wieków.

9 ul. Staromiejska 5

Kamienica przy Staromiejskiej 5 – średniowieczny skarb

Stoisz przy jednej z najstarszych murowanych kamienic Brzegu! Ten gotycki budynek z XIV wieku kryje w sobie relikty średniowiecznych murów. Jego lokalizacja nie jest przypadkowa – ulica Długa była główną drogą łączącą Wschód z Zachodem Europy.

Wyobraź sobie kupców, którzy przemierzają ten, główny trakt handlowy. To tutaj, przy najważniejszej arterii miasta, powstawały pierwsze trwałe, murowane domy. Kamienica pamięta czasy, gdy Brzeg tętnił międzynarodowym handlem!

10 ul. Staromiejska 6

Świadek XIX wieku

Powstała około 1880 roku i do dziś zachwyca swoją elegancją. Wzniesiona na terenie starego miasta, stanowi część zabytkowego zespołu wpisanego do rejestru. To przykład mieszczańskiej zabudowy, która tworzy niepowtarzalny klimat historycznego centrum Brzegu.

11 ul. Chopina 1

Kamienica Burkhertha – jedyna renesansowa perła

To jedna z najcenniejszych kamienic Brzegu – jedyna zachowana z epoki renesansu. Bogata dekoracja szczytowa miała podkreślać prestiż właściciela i wyróżniać budynek w zwartej pierzei. W 1877 roku Wilhelm Burkherth uruchomił tu piekarnię, a na fasadzie umieścił motyw precła, który stał się jego symbolem. Pięknie odnowioną można podziwiać do dziś.

12 ul. Długa 61

Synagoga w Brzegu – świadek dramatycznej historii

Ten skromny budynek kryje w sobie dramatyczną historię. Synagoga z 1799 roku przetrwała Noc Kryształową tylko dlatego, że jej podpalenie mogło spalić całe miasto. Ironia losu? To właśnie centralne położenie uratowało ją przed całkowitym zniszczeniem. Budynek pamięta jeszcze wcześniejszą synagogę spaloną w 1507 roku. Po 1940 roku został przekształcony w kamienicę z 13 mieszkaniami i tak funkcjonuje do dziś.

13 ul. Staromiejska 13

Od kasy do banku

Wzniesiona w 1935 roku jako siedziba Miejskiej Kasy Oszczędności, do dziś pełni funkcję instytucji finansowej – obecnie mieści się tu oddział PKO BP. To charakterystyczny przykład międzywojennej architektury, dobrze udokumentowany w lokalnej historii. Kamienica wpisuje się w zabytkową zabudowę starego miasta Brzegu, zachowując swój miejski charakter i ciągłość przeznaczenia.

14 ul. Armii Krajowej 2

Willa rodziny Hoffmannów – dom geniusza

Ta skromna willa skrywa niezwykłą tajemnicę. Pod jej dachem mieszkał Paul Hoffmann – fizyk, artysta i wynalazca prototypu dzisiejszego projektora. Paul Oskar, syn wynalazcy i wnuk słynnego zegarmistrza Carla, był sędzią i notariuszem. To prawdziwa dynastia talentów! Rodzina Hoffmannów przez pokolenia tworzyła historię Brzegu – od precyzyjnych zegarków po pionierskie wynalazki optyczne. Dziś możesz stanąć przed tym domem i pomyśleć, że właśnie tu narodziła się technologia, która zmieniła świat rozrywki.

15 ul. Armii Krajowej 22

Willa rodziny Lange pełna symboli szczęścia

Willa ta była wizytówką zamożnego rodu Lange z Górnego Śląska. Ten neorenesansowy budynek z XIX wieku kryje fascynujący szczegół – na schodach w wieży dobudowanej w 1910 roku znajdziesz starożytne symbole szczęścia, które przypominają swastykę, ale powstały dziesiątki lat przed nazistami. Paul Lange ozdobił swoją wieżę chorągiewką z inicjałami i kafelkami, które miały przynosić fortunę.

Kamienice z duszą

16 ul. Jana Pawła II 18

Secesyjna perła z duszą muzyki

Anton Schütz – jeden z najwybitniejszych wytwórców fortepianów w Niemczech XIX wieku – założył fabrykę w 1870 r. (w budynku obecnej Herbaciarni). Po jego śmierci rodzina wzniosła obok fabryki secesyjną kamienicę (1899–1902), gdzie zamieszkali wszyscy spadkobiercy. Bogato zdobiona elewacja to prawdziwa symfonia symboli: harfy, lutnie, łąbądź stojący na lirze Apolla – boga muzyki. Inicjały AS przypominają o założycielu, a alegorie teatru i natchnienia o jego pasji. Secesyjne tulipany i słoneczniki wiją się po fasadzie i balkonach. Tu każdy detal opowiada historię. Przyjrzyj się im – może zdradzą Ci swe tajemnice?

17 ul. Jana Pawła II 3

Dom słodkich fabrykantów

Ta willa powstała w 1898 roku dla rodziny Neugebauerów, właścicieli cukrowni „Concordia”. Po wojnie służyła jako żłobek, a w XXI wieku popadała w ruinę. Od 2021 roku, ma nowego właściciela, który zobowiązał się do przeprowadzenia remontu i konserwacji. Obecnie wszyscy czekamy, z wiarą, że przywróci jej dawny blask.

18 ul. Piastowska 4

Willa Neugebauerów – dom z fontanną artystki

Przed tą willą stoi wyjątkowa fontanna z Trytonem. Jej autorką była Eva von Lobbecke (1856–1910) – brzeżanka, córka sędziego, która została żoną przemysłowca i... uznaną rzeźbiarką. W specjalnej pracowni przy willi męża, tworzyła dzieła inspirowane mistrzami renesansu. Fontanna z 1895 roku, odlana w berlińskiej odlewni Noacka, to kopia fresku Rafaela z rzymskiej Villa Farnesina! Jej gipsowy model Trytona zdobył pierwszą nagrodę na konkursie sztuki we Wrocławiu. Do dziś możemy podziwiać to wspaniałe dzieło brzeskiej artystki, która łączyła lokalną tradycję z europejskim kunsztem.

19 ul. Stare Koszary 1-5

Dawne koszary fryderycjańskie

Wyobraź sobie szeregi pruskich żołnierzy ćwiczących na placu, nad Odrą. Ten monumentalny gmach z końca XVIII w., długi na 130 m, z wysokim czterospadowym dachem, przez 115 lat był koszarami pruskimi i niemieckimi. Dziś to budynek mieszkalny, ale na fasadzie wciąż widnieje żeliwny inicjał „FR” – Fridericus Rex, świadectwo militarnej przeszłości.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Instytutu Dziedzictwa – Wspólnie dla dziedzictwa.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Narodowy
Instytut
Dziedzictwa

Fundacja
Do dzieła